

מ"ת 32051/11/19 - מדינת ישראל נגד פלוני

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

מ"ת 32051-11-19 מדינת ישראל נ' פלוני

לפני	כבוד השופט אברהם הימן
המבקשת	מדינת ישראל
נגד	
המשיב	פלוני

החלטה

לפני בקשה למעצרו של המשיב עד תום ההליכים לפי סעיף 21 לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה- מעצרים), תשנ"ו-1996 (להלן- "חוק המעצרים").

רקע דיוני

נגד המשיב הוגש ביום 14.11.19 במסגרת ת"פ 32069-11-19 כתב אישום בגין עבירה של גרימת חבלה בכוונה מחמירה.

על פי עובדות כתב האישום, ביום 31.10.19, עת שהו בדירה הנאשם ובת זוגתו (להלן: "המתלוננת"), ובעודם לוגמים משקה אלכוהולי, נתגלע ביניהם ויכוח, בין היתר, על רקע בחירת זמר אשר ליצירותיו המוזיקליות יאזינו. במהלך הוויכוח, אמרה המתלוננת למשיב "לך תזדיין, מזדיין הומו". בתגובה לכך, נטל המשיב סכין מטבח, בעלת להב באורך של 19 ס"מ, התקרב אל המתלוננת, אחז בה וחתך אותה בצווארה, באמצעות הסכין, מספר רב של פעמים, מתוך כוונה להטיל בה נכות או מום ולגרום לה חבלות חמורות. בהמשך, קרע המשיב את חולצתה של המתלוננת ודקר אותה מספר רב של פעמים, באמצעות הסכין, בבית החזה ובבטן מתוך כוונה להטיל בה נכות או מום ולגרום לה חבלות חמורות. בתגובה למעשי המשיב ובכדי להגן על עצמה מפניו, ניסתה המתלוננת להרחיקו באמצעות יד ימין ולהתגונן מפני דקירות הסכין באמצעות יד שמאל. אז, תקף המשיב את המתלוננת בכך שדקר וחתך את אמת ידה השמאלית, באמצעות הסכין, מספר פעמים, מתוך כוונה להטיל בה נכות או מום ולגרום לה חבלות חמורות. כתוצאה ממעשי המשיב נגרמו למתלוננת חבלות חמורות, בין היתר, בצוואר, בבית החזה, בשד שמאל, בבטן ובאמה השמאלית, בעטיים נזקקה היא לטיפול רפואי שכלל מתן עירוי דם מסיבי, ניתוח בהרדמה מלאה ואשפוז שנמשך שמונה ימים.

בד בבד עם כתב האישום, הוגשה בקשה למעצרו של המשיב עד תום ההליכים, בה נטען כי קיימות ראיות לכאורה להוכחת אשמתו של המשיב במיוחס לו, וכי מתקיימות עילות מעצר מכוח סעיף 21(א)(1)(ג)(4) ו-(5) לחוק המעצרים לפי שהעבירה המיוחסת לו היא עבירת אלימות חמורה כלפי בת זוג תוך שימוש בנשק קר. כמו כן נטען לקיומה של עילת מעצר מכוח סעיף 21(א)(1)(ב) לחוק המעצרים משום מסוכנותו של המשיב למתלוננת ולציבור. כמו כן צוין עברו הפלילי של המשיב הכולל הרשעה קודמת אחת בעבירה של איומים ואלימות כלפי בן זוג בגינה נדון לארבעה חודשי מאסר בפועל שירוצו בעבודות שירות, ותיק תלוי ועומד בגין כתב אישום שהוגש לבית משפט שלום ביום 30.12.18 המייחס למשיב עבירה של תקיפת בן זוג הגורמת חבלה של ממש.

בדיון שהתקיים ביום 16.1.20 בפני כב' השופטת מ' בן ארי הודיע בא כוח המשיב כי הוא מסכים לקיומן של ראיות לכאורה ועילות מעצר, וביקש להפנותו לקבלת תסקיר. בא כוח המבקשת התנגד לעריכת תסקיר וטען כי לא תסכון כל חלופה שבכוחה לאיין את מסוכנותו של המשיב. בהחלטה מאותו היום הורתה כב' השופטת מ' בן ארי על הפניית המשיב לקבלת תסקיר.

התסקיר התקבל. שירות המבחן ציין כי המשיב, כבן 63, גרוש ואב לבת בגירה, עלה ארצה מרוסיה בגפו והתגורר עד למעצרו עם המתלוננת. המשיב אינו עובד משנת 2008 עקב בעיות בריאות בלב ובכבד והוא מתקיים מקצבת ביטוח לאומי משנת 2016 על רקע בעיית אלכוהוליזם. המשיב תיאר כי החל לצרוך אלכוהול בגיל 15 באופן התמכרותי ולא מווסת, וכי למרות המחירים הבריאותיים שמשלם על התמכרותו רבת השנים והסתבכויותיו בפלילים בגין השפעת אלכוהול, אין הוא מעוניין לוותר על דפוסי השתייה ולהשתלב בטיפול ייעודי. שירות המבחן התרשם כי המשיב סובל במשך שנים רבות מהתמכרות לאלכוהול ואינו מתפקד באופן יציב מבחינה תעסוקתית ואישית, כי מאופיין בסף תסכול נמוך, קושי בוויסות דחפיו ההתמכרותיים והתוקפניים. שירות המבחן התרשם כי הקשר הזוגי בין המשיב לבין המתלוננת מאופיין בתלות רגשית הדדית וקשיי נפרדות לצד צריכת אלכוהול מוגברת אשר הקשתה על וויסות דחפים. שירות המבחן ציין כי בהעדר אינפורמציה מצד המתלוננת אין באפשרותו לגבש הערכת סיכון מלאה, אך יחד עם זאת בהתייחס לעברו של המשיב, חומרת העבירה המיוחסת לו, חומרת הפגיעה שנגרמה למתלוננת, התמכרותו ארוכת השנים לאלכוהול, הרי שללא שילובו בטיפול אינטנסיבי תחילה בתחום ההתמכרות ובהמשך בתחום אלימות במשפחה, קיים סיכון משמעותי להמשך התנהלות אלימה כלפי המתלוננת. בעניין זה צוין בתסקיר כי המשיב מסר שאינו מעוניין להשתלב בהליך טיפולי אינטנסיבי של מכורים כאשר אינו חש צורך בשינוי דפוסי ההתמכרותיים. שירות המבחן סיכם תסקירו בכך שנוכח הערכתו את הסיכון ובהעדר חלופת מעצר, אין הוא ממליץ על שחרורו של המשיב ממעצר.

הדיון שהתקיים לאחר קבלת התסקיר היה ביום 26.3.20. לנוכח האמור בתסקיר, בקשה באת כוח המשיב לבחון חלופת מעצר בהוסטל לדרי רחוב בבת ים. באת כוח המבקשת ביקשה לבחון חלופה זו באמצעות שירות המבחן. בתשובה לכך, הודיעה באת כוח המשיב כי שירות המבחן אינו מכיר בחלופה זו ובחלופות דומות לכך לפיכך אין טעם להפנות בחינת החלופה לשירות המבחן. משום כך, ביקשה לדחות הדיון לשם התייצבות נציג המקום בבית המשפט. הדיון נדחה ליום 30.3.20.

בדיון שהתקיים לפני ביום 30.3.20 התייצב נציג ההוסטל ושמעתי את טיעוני באי כוח הצדדים.

באת כוח המשיב ביקשה לשחרר את המשיב לחלופת מעצר בהוסטל לחסרי בית המופעל על ידי "העמותה לדרי רחוב", שלא הוצגה בפני שירות המבחן, ולהביא בחשבון השיקולים את גילו של המשיב, את מצבו הרפואי, את מצב החירום במדינה משום מגיפת נגיף הקורונה, ככאלה המשנים את נקודת האיזון לטובת שחרורו של המשיב לחלופה המוצעת. המדובר בחלופת מעצר בהוסטל לדרי רחוב המופעל על ידי עמותה המנוהלת על ידי ועד מנהל עליהם נמנה מר יבגני קלקין. במכתב שהוגש מטעם העמותה צוין כי ההוסטל משמש מסגרת לחלופת מעצר המפוקחת על ידי אנשי צוות ומצלמות במשך כל שעות היממה, וכי נערכים לדיריה בדיקות לגילוי סמים ואלכוהול. כמו כן צוין כי מר יבגני קלקין מתחייב שהמשיב לא יצא מתחום ההוסטל, ואם יעשה כן יימסר על כך דיווח מיידי למשטרה.

כמו כן, שמעתי דברי מר יבגני קלקין, אשר הסביר מהות ותפקוד המקום. בתשובה לשאלה ענה כי בראש וראשונה יש להביא המשיב להפסקת השימוש באלכוהול. ברור לו שאין בכך טיפול מושלם וכי טיפול ההמשך יהיה במקום אחר.

באת כוח המבקשת מתנגדת לשחרורו של המשיב לחלופה. בטיעוניה הדגישה את חומרתה של העבירה ואת מסוכנותו של המשיב, את עברו הפלילי והעמדה שהציג בפני שירות המבחן, כמו גם את התרשמותו של שירות המבחן ממאפייני המשיב והסיכון הנשקף ממנו. באת כוח המבקשת טענה כי קיים סיכון ממשי להמשך התנהגות אלימה כלפי המתלוננת, וכי החלופה המוצעת אינה מוכרת על ידי שירות המבחן ואין בה ליתן המענה הנדרש לאיון מסוכנותו של המשיב.

דין והחלטה

כידוע, בהתאם לסעיף 21 לחוק המעצרים, מעצרו של המשיב עד תום ההליכים תלוי בקיומם המצטבר של שלושה תנאים: ראיות לכאורה; עילת מעצר; היעדר אפשרות להגשים את תכלית המעצר בדרך של חלופת מעצר.

קיומה של תשתית ראיתית המקימה סיכוי סביר להרשעתו של המשיב המיוחסת לו וקיומן של עילות מעצר אינם במחלוקת.

עיקר המחלוקת היא בשאלת היתכנות חלופת מעצר אשר יהא בכוחה לאיין את עילות המעצר. מחלוקת זו מתמקדת בתנאי השלישי, היינו בשאלה האם **"לא ניתן להשיג את מטרת המעצר בדרך של שחרור בערובה ותנאי שחרור, שפגיעתם בחירותו של הנאשם, פחות"**.

בהקשר זה נקבע כי חובת בחינת חלופת מעצר **"איננה נגזרת בהכרח ובאופן בלעדי מאופי העבירה ומחומרתה"** וכי **"יש בעקרון לשקול חלופות או להורות על מעצר בדרך של פיקוח אלקטרוני גם מקום שמדובר בעבירות קשות, אשר מסוכנות גלומה בהן, ובדרך כלל נדרש לברר אם יש בחלופה המוצעת כדי ליתן מענה לחשש מפני הישנות של העבירות, שאז על בית המשפט לשחרר את הנאשם לחלופה אפשרית"** (בש"פ 1575/17 משהראוי נ' מדינת ישראל [פורסם בנבו] (5.3.17)).

בפסיקה מקובלת הפרקטיקה לבחון היתכנותה של חלופת מעצר בדרך של בחינה דו-שלבית:

"בשלב הראשון - על בית המשפט לבחון האם חלופה כלשהי עשויה, באופן עקרוני, להפיג, או למצער להפחית, את המסוכנות הנשקפת מהנאשם ברמה המתקבלת על הדעת. בפסיקה נקבע כי שחרור לחלופת מעצר תלוי, בין השאר, בשאלה האם ניתן לתת אמון בנאשם. בחינתה של סוגיה זו תעשה, בין היתר, בהתייחס למספר תבחינים, בכללם: עברו של הנאשם; התנהגותו במהלך האירועים מושאי כתב האישום; ונסיבותיו הפרטניות של כל מקרה ומקרה ...
בשלב השני - בית המשפט נדרש לבחון את החלופות הקונקרטיות המוצעות לו, לרבות האפשרות למעצר בתנאי פיקוח אלקטרוני, ואת מידת התאמתם למידותיו של הנאשם הספציפי, בהתאם למאפייניו האישיים ולטיב הסיכון הנשקף ממנו ...
במהלך יישום הבדיקה הדו-שלבית, ייתכנו מקרים בהם בית המשפט ישתכנע, כבר במסגרת השלב הראשון, כי המסוכנות, או החשש מפני שיבוש יהיו כה מובהקים בנסיבות המקרה, עד אשר שום חלופה לא תסכון - ואז לא יידרש בית המשפט לבחינת חלופות קונקרטיות ..." (בש"פ 5462/17 לוי נ' מדינת ישראל [פורסם בנבו] 15.8.17).

באשר לטיב החלופה הקונקרטית המוצעת נקבע כי זו צריכה להיות הדוקה במידה סבירה באופן שיהיה בה להפחית או לאיין החשש המובנה בעילת המעצר באופן המניח את הדעת. כמו כן נקבע כי **"... חלופה לעולם אינה "הרמטית", אלא באה להפחית עד למירב את הסיכון"** (ראו בש"פ 10/12 מקסימנקו נ' מדינת ישראל [פורסם בנבו] 8.1.12) (פסקה יא') וכי **"... חלופת מעצר איננה נועדת אלא ליצור רמה סבירה של ביטחון, להבדיל מוודאות, להשגת מטרות המעצר בדרך אחרת"** (ראו בש"פ 7206/10 מדינת ישראל נ' אגרונוב [פורסם בנבו] 24.10.10), (פסקאות 19-20).

לאחר שנתתי דעתי לשיקולים הצריכים לעניין ולטיעוני באי כוח הצדדים, הגעתי למסקנה כי מסוכנותו של המשיב הינה בעוצמה גבוהה ומשמעותית שאינה מקיימת כלל היתכנות לחלופת מעצר, גם לא בחלופה המוצעת דהיינו באותו הוסטל לדיירי רחוב.

די במקרא עובדות כתב האישום כדי ללמד על המסוכנות הגבוהה של המשיב כלפי המתלוננת משום תלותו הרגשית בה ועל חוסר שליטתו בדחפיו האלימים ובדפוסיו התוקפניים, הכול על רקע התמכרותו ארוכת השנים והעמוקה לאלכוהול, חוסר יציבות תעסוקתית, סף תסכול נמוך ואי הכרה בצורך בטיפול בבעיית ההתמכרות ובבעיית האלימות על אף המחירים הנלווים לכך. כל אלה, יחד עם עברו הפלילי הרלוונטי של המשיב, מלמדים כי לא תסכון בעניינו כל חלופת מעצר אשר תוכל לאיין במידה מתקבלת על הדעת את מסוכנותו הגבוהה.

אני סבור כי נוכח העמדה שהביע המשיב בפני שירות המבחן, לפיה למרות השלכות ההתמכרות על מצבו הבריאותי ועל הסתבכותו החוזרת בעבירות אלימות כלפי בת זוג, אין הוא מעוניין לוותר על דפוסי שתיית אלכוהול ואין הוא מעוניין להשתלב בטיפול ייעודי, אין כל מקום ליתן בו את האמון הנדרש כי ימלא אחר התנאים והמגבלות של חלופת מעצר.

באת כוח המשיב ביקשה לשקול במסגרת השיקולים לחלופת מעצר אף את המצב הנוכחי השורר במקומותינו בעטיה של מגיפת נגיף הקורונה. בהקשר זה אפנה לדברי בית המשפט העליון (כב' השופטת ע' ברון) בבש"פ 2292/20 פלוני נ' מדינת ישראל [פורסם בנבו] (29.3.20):

"ברור לכל כי אין להקל ראש בחומרתו של המשבר הבריאותי השורר בימים אלה, שהשפעותיו לא פוסחות גם על בתי המשפט ובתי הסוהר. ואולם אין במשבר זה, ובחשש מאפשרות החשיפה לנגיף, כדי להוות שיקול בלעדי בבואו של בית המשפט לדון בבקשות להארכת מעצר. בית המשפט לא התעלם מעניין זה, וקבע כי אינו גובר על יתר הנסיבות שתוארו מעלה; ואין נימוק המצדיק לשנות מהחלטתו".

אני סבור כי בעניין מעצרו של המשיב לשיקול הקשור בסיכון להידבקות בנגיף הקורונה במקומותינו, בהיבט האישי של המשיב נוכח מצבו הבריאותי ובהיבט הכללי של שהייה במתקן מעצר של שב"ס הרי שיש לשב"ס בעת הזו מענה לכך. מתוך תיקים אחרים בהם הובאה לפני עמדת שב"ס למדנו כי שב"ס ממלא אחר הוראות משרד הבריאות ונוקט באמצעי מניעה והגנה מפני התפשטות הנגיף בין כתליו. כידוע, על שב"ס מוטלת חובה כבדת משקל והיא לדאוג לבריאותם של המצויים במשמורתם על פי החוק. על כן, חזקה על שב"ס שבריאות המשיב תישמר.

יחד עם זאת מצאתי להעיר הערה באשר לנימוק זה העולה תדיר בדיונים בהליכי המעצר והשחרור. בעת האחרונה, בעת שדנתי בדיונים בתיקי מעצר ושחרור, נמצא כי כמעט בכל תיק נטענה הטענה שלנוכח משבר הקורונה יש לשחרר העצורים, כל כך, משום החשש להידבקות בעת השהות במעצר. שעות רבות של דיונים בהליכים אלה, ניתנו לכך. עוד יש לציין כי רבים מהתיקים הנדונים היו בעבירות חמורות ביותר. הטענה אחת היא: לנוכח משבר הקורונה יש לשחרר העצורים. איני מקבל טענות אלה בבחינת "טענות סף". בכל הכבוד, אפנה לדברי בית המשפט העליון לעיל ואחזור עליהם שוב, אף כי מצויים הם עלי החלטה זו: **"ואולם אין במשבר זה, ובחשש מאפשרות חשיפה לנגיף, כדי להוות שיקול בלעדי בבואו של בית המשפט לדון בבקשות להארכת מעצר"**. כפי שקבעתי בהחלטות קודמות בקשר לטענות אלה, משבר הקורונה הוא שיקול אחד מבין שיקולים אחרים שיש לשקול בעת ההחלטה בדבר מעצרו של אדם. במקרה שלפני, שקלתי שיקול זה במכלול השיקולים. וכפי שאקבע להלן, מסוכנותו של המשיב היא ברף כה גבוה, שמא אומר גבוה ביותר, עד כי אין להורות על שחרור לחלופת מעצר.

ומכאן לחלופת המעצר שהציעה באת כוח המשיב. מדובר בהוסטל המקנה קורת גג לדרי רחוב. על אף רצונו הטוב של נציג ההוסטל לסייע למשיב, אין בו לעמוד בתנאים הדרושים להבטחת איון מסוכנותו הגבוהה ביותר של המשיב. בתוך כך, ראוי לציין בהדגשה כי אין מדובר במסגרת בעלת אופי טיפולי בתחום ההתמכרות ובתחום האלימות ולא ברור כלל באיזה אופן נערכות בדיקות לאיתור סמים ואלכוהול לדיירי המקום. כמו כן לא ברור כלל סוג הפיקוח האנושי במשך שעות היממה וכשירותו לפקח. בדבריי אלה אין בכוונתי למצות את כל הסיבות לאי התאמתו של ההוסטל לשמש כחלופת מעצר במקרים אחרים אם כי יש לבחון חלופה זו באופן מדוקדק ודווקא, שהרי כבר קבעתי כי המשיב אינו מתאים לחלופת מעצר.

בשולי החלטה זו מצאתי להעיר במספר מילים באשר לחלופה שהוצעה, כמו גם לחלופות אחרות דומות לה, אשר קמו

במקומותינו בעת האחרונה. לטעמי, הדין הוא, וכך נכון לבחון ולהחליט, ששחרור עצור לחלופה ראוי שילווה, יבוקר ויומלץ על ידי שירות המבחן. מעבר לתפקידו על פי החוק, ידוע כי שירות המבחן הינו גוף ציבורי, מקצועי, מיומן, אובייקטיבי, המורכב מאנשי מקצוע ברמה מקצועית גבוהה ביותר. אין מקום לעקוף הערכותיו והמלצותיו של שירות המבחן, על פי גופים פרטיים, שיש כי עניינם הוא כלכלי גרידא. אין קביעה זו שוללת, כמובן, משירות המבחן בחינת גופים פרטיים, אך לטעמי, יש לקבל המלצות שירות המבחן באשר לגופים אלה.

סוף דבר שאני מורה על מעצרו של המשיב עד תום ההליכים.

המזכירות תעביר החלטתי זו לצדדים ולשב"ס.

ניתנה היום, ו' ניסן תש"פ, 31 מרץ 2020, בהעדר הצדדים.